

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารสัญญาณทางการเมืองของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557” ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองและความหมายของสัญญาณทางการเมืองของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสังคมไทยระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึงปี พ.ศ. 2557 โดยมีการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเป็นหัวข้อ ดังนี้

- 3.1 รูปแบบของการวิจัย
- 3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรูปแบบเป็นการศึกษาข้อมูลกระบวนการสื่อสารและสัญญาณทางการเมืองของกลุ่ม กปปส. จากเฟซบุ๊ก (Facebook) ของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำและเลขาธิการคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) โดยศึกษาย้อนหลังจากเว็บไซต์ <https://www.facebook.com/suthep.fb/> ที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมืองจนถึงช่วงเวลายุติการชุมนุม

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารสัญญาณทางการเมืองของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557 ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในวิจัย ดังนี้

1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) จากหน้าเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งจากการสุ่มประชากรที่ได้คือ โพสต์หน้าเฟซบุ๊กของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเวลา 3 เดือน คือ พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 เดือน มกราคม พ.ศ. 2557 และเดือนมีนาคม พ.ศ. 2557

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา คือ ประชาชนที่เคยเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ประชาชนที่มีความสนใจและเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา ดังนี้

2.1) คุณสมบัติ บุญงามอนงค์ (บก. ลายจุด)	แกนนำกลุ่มวันอาทิตย์สีแดง
2.2) คุณพริดา ไชยอนันต์	นักเคลื่อนไหวเรื่องประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน
2.3) คุณณณิน หมั่นสีมาเทวัญ (ดีเจ แคบหมู)	ลูกจ้างโครงการของเทศบาลนคร เชียงใหม่/นักจัดรายการวิทยุ FM 92.5 รักเชียงใหม่ 51 และ FM 101.5
2.4) คุณสุขเจริญ (ไม่ประสงค์จะเปิดเผยนามสกุล)	ผู้ประกอบการร้านอาหารใน จังหวัดเชียงใหม่
2.5) คุณนที (ไม่ประสงค์จะเปิดเผยนามสกุล)	ครูสอนร้องเพลงและจิตอาสา เพื่อสังคม
2.6) คุณภัทรพร (ไม่ประสงค์จะเปิดเผยนามสกุล)	นักแปลอิสระ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารสัญญาณทางการเมืองของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือโดยใช้เกณฑ์จากกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2548: 130) ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือโดยวิธีการเก็บข้อมูลที่ได้จากแหล่งเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหาตีความหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล โดยใช้เครื่องมือการศึกษาดังนี้

1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้สร้างขอบเขตของเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นั้น ผู้วิจัยใช้ตารางที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นวิเคราะห์ข้อความและรูปภาพ คลิปวิดีโอต่างๆ หน้าเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในการวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ความหมายของสัญญาณ ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร จากกระบวนการสื่อสารและตีความหมายข้อมูลเนื้อหาของการชุมนุมตามลำดับเหตุการณ์และเน้นไปที่ประเด็นหลักที่กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ใช้สื่อสารถึงประชาชนผู้สนับสนุนอุดมการณ์ทางการเมือง โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ทั้งหมด 4 ประเด็น ดังนี้

1.1) ศึกษาคุณสมบัติของผู้ส่งสาร (จุดยืนทางการเมือง ความรู้ ทักษะและทักษะในการสื่อสาร) ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ กปปส. โดยศึกษาจากเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณแกนนำ กปปส.

1.2) ศึกษาสารที่ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองและการประกอบสร้างความหมายให้กับสัญญาณทางการเมืองของกลุ่ม กปปส. จากเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณแกนนำ กปปส.

1.3) ศึกษาช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองของ กปปส. โดยเก็บจากเฟซบุ๊ก (Facebook) ของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณแกนนำ กปปส.

1.4) ศึกษาคุณสมบัติของผู้รับสาร โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews)

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้สร้างขอบเขตของเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) นั้น ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และทัศนคติต่อนายสุเทพ เพื่อทศวรรษและกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ดังนี้ คือ

2.1) ประเด็นจุดยืนทางการเมือง (การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง การเลือกตั้งและความเป็นพลเมือง)

2.2) ความรู้ (การเปิดรับข่าวสาร, ประสบการณ์ทางการเมือง)

2.3) ทัศนคติ (ทัศนคติต่อกลุ่ม กปปส. และกลุ่ม นปช.)

2.4) ทักษะในการรับสาร

2.5) การให้ความหมายสัญลักษณ์ทางการเมือง โดยวิเคราะห์ตามแนวคิดเรื่อง การเข้ารหัส (Encoding) และถอดรหัส (Decoding) ของ สจิวต์ ฮอลล์ (Stuart Hall) เพื่อการถอดรหัสความหมาย 3 แบบ คือ

(1) การถอดรหัสแบบที่ผู้ส่งสารต้องการ (Preferred reading)

(2) การถอดรหัสแบบที่ผู้รับสารจะต่อรองความหมายเสียใหม่ (Negotiated reading)

(3) การถอดรหัสแบบที่ผู้รับสารจะตีความคัดค้านความหมายที่ผู้ส่งสารใส่รหัสมา (Oppositional reading)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บริบทสังคมและการเมืองการปกครอง เพื่อกำหนดกรอบการศึกษาวิจัยดังนี้

แนวคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ของ Brian McNair และ Darren G. Lilleker ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับประยุกต์แนวคิดและตัวแบบการสื่อสารพื้นฐาน SMCR ของ David K. Berlo ที่อธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message)

สื่อ (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) ที่เป็นแนวคิดหลักที่ใช้วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.)

แนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย (Democracy) และแนวคิดเรื่องจุดจูงใจในสาร (Message Appeals) เป็นแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ กปปส. ในกรอบคิดเรื่องคุณสมบัติของผู้ส่งสาร

แนวคิดเกี่ยวกับสัญวิทยา (Semiotics) เป็นแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ในกรอบคิดเรื่องเนื้อหาสารในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ กปปส.

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กระบวนการสื่อสารสัญญาณทางการเมืองของกลุ่มกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) โดยเก็บจากการโพสต์เนื้อหาของเลขาธิการคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ที่นำเสนอผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมืองจนถึงช่วงเวลายุติการชุมนุม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง ส่วนประเด็นหลักในการสัมภาษณ์คือ ประเด็นเรื่องความเป็นประชาธิปไตยในระบอบการเมืองการปกครองของประเทศไทยและทัศนคติต่อฝ่ายตน ฝ่ายตรงข้ามและต่อนายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส.

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ถอดข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการศึกษาจากเอกสาร แล้วนำมาจัดประเภทข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการตีความและเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารและสัญญาณทางการเมืองการเมืองในความเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2556-พ.ศ. 2557 อันได้แก่ ผู้ส่งสาร (ความเป็นประชาธิปไตย ความรู้ ทัศนคติและทักษะในการจูงใจ) สาร (ประเด็นสารและความหมายสัญญาณ) ช่องทางการสื่อสาร (เฟซบุ๊ก) และผู้รับสาร (ความเป็นประชาธิปไตย ความรู้ ทัศนคติ ความสามารถในการรับรู้และการให้ความหมายสัญญาณทางการเมือง ซึ่งจะนำเสนอผลการศึกษาในบทต่อไป